

ABORDAREA MULTIDOMENIU ÎN CADRUL OPERAȚIILOR FORȚELOR TERESTRE

THE MULTIDOMAIN APPROACH WITHIN LAND FORCES' OPERATIONS

Lt.col.conf.univ.dr. Paul TUDORACHE*

Frecvența schimbărilor operaționale, care de cele mai multe ori sunt neanticipate, respectiv, dificultatea abordării provocărilor generate de către acestea reprezintă factori motivaționali suficienți care să declanșeze adaptarea Forțelor Terestre la cerințele mediilor operaționale. Pe aceste considerente, articolul are ca scop fundamentarea unei noi abordări operaționale, în măsură să asigure structurilor militare din Forțele Terestre augmentarea puterii de luptă și, totodată, transcenderea abordării tradiționale a operației către una multidomenii, mult mai potrivită contextelor mediilor operaționale contemporane și viitoare. De asemenea, evidențierea atributelor necesare comandanților, statelor majore și structurilor subordonate, precum și analizarea implicațiilor operaționale pentru structurile militare din Forțele Terestre reprezintă principalele obiective circumscrise scopului acestei cercetări.

The frequency of operational changes, which are often unpredictable, and the difficulty of addressing the challenges posed by them represent sufficient motivational factors to trigger the Land Forces' adaptation to the requirements of the operational environments. For these reasons, the article aims to highlight the foundation of a new operational approach able to ensure for Land Forces' military structures the augmentation of their combat power and also the possibility to transcend the traditional approach of the military operation to a multidomain one, much more suitable to the context of contemporary and future operational environments. Also, highlighting the attributes necessary for commanders, staff and subordinate structures, as well as analyzing the operational implications for Land Forces' military structures are the primary objectives which are circumscribed to the purpose of this research.

Cuvinte-cheie: abordare multidomenii; JIIM; MDO; putere de luptă; funcții de luptă.

Keywords: multidomain approach; JIIM; MDO; combat power; combat functions.

Ca aspecte introductive, evidențiind contextul necesității transcenderii abordării operaționale bazată pe întrebuintarea funcțiilor de luptă, se poate afirma faptul că nu puține au fost situațiile în care Forțele Terestre, în general, și structurile din organica acestora, în special, nu au avut răspuns operațional adecvat sau, altfel spus, răspunsul operațional al acestora nu a generat efectele urmărite. Există foarte multe exemple în acest sens, dar poate cele mai indicate sunt operația Inherent Resolve (*Operation Inherent Resolve – OIR*), aflată încă în desfășurare, sau, poate mult mai potrivit, situația pandemică COVID-19, percepută de majoritatea entităților angajate în gestionarea acesteia, precum și de părțile afectate ca fiind una extrem de volatilă, incertă, complexă și ambiguă

(*Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity – VUCA*). Cert este faptul că, indiferent de contextul operării diferitelor forțe militare, acestea sunt nevoite să apeleze la ajustări permanente, din cauză că, în abordarea oricărui mediu operațional, vor apărea discrepanțe accentuate între activitatea de planificare și cea de execuție. Mai mult, abordarea mediilor operaționale de către Forțele Terestre, întrebuintând elementele puterii de luptă, cum sunt leadershipul, informarea și funcțiile de luptă consacrate, este oarecum insuficientă, având un caracter aparent izolat, răsfrângându-se negativ asupra direcționării acesteia. Pe de altă parte, gestionarea pandemiei COVID-19, la care numeroase structuri din cadrul Forțelor Terestre iau parte, oferă contextul necesar regândirii modalităților operaționale, cu efecte evidente asupra puterii de luptă și procesului operațiilor.

Prin urmare, având la bază lecțiile învățate din exemplele evidențiate și nu numai, modelarea puterii de luptă a structurilor Forțelor Terestre ar

* *Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu”, Sibiu*
e-mail: tudorache.paul@armyacademy.ro

trebui realizată, în sensul amplificării acțiunilor nonletale, prin integrarea tuturor domeniilor de referință, mai ales a celor cu caracter nonmilitar, care, până nu demult, nu făceau parte din strategiile operaționale militare.

Abordarea operațională folosind funcțiile de luptă versus abordarea multidomenii

În momentul de față, majoritatea Forțelor Terestre din cadrul armatelor consacrate abordează operațiile militare prin generarea și direcționarea puterii de luptă în cadrul zonelor de responsabilitate (*Area of Responsibility – AOR*), zonelor de operații (*Area of Operations – AO*), care, după cum știm, pot avea un caracter individual, întrunit (*Joint Operational Area – JOA*) sau multinațional (*Combined Joint Operational Area – CJOA*). Această abordare tradițională a operațiilor militare are la bază principiul conform căruia „comandanții aplică puterea de luptă prin intermediul funcțiilor de luptă, întrebuintând leadership-ul și informarea”¹.

Pornind de la acest principiu, un prim pas al adaptării abordării tradiționale a operațiilor militare, indiferent de nivelul structurii de angajare, a fost deja inițiat și constă în integrarea acestora în cadrul acțiunii unificate, respectând modelul Forțelor Terestre ale armatei Statelor Unite ale Americii (*United States of America – USA*), sau în cadrul abordării comprehensive, după principiul doctrinar al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (*North Atlantic Treaty Organization – NATO*). Practic, denumite diferit, semnificația acestora este similară, rezumându-se la:

• acțiune unificată – reprezintă „sincronizarea, coordonarea și/sau integrarea activităților entităților guvernamentale și neguvernamentale cu operațiile militare pentru realizarea unității efortului”²;

• abordare comprehensivă – realizată prin „coordonarea și cooperarea eficace dintre agențiile și departamentele guvernamentale naționale, organizații neguvernamentale (Non-governmental Organizations – NGOs), organizații interguvernamentale (Intergovernmental Organizations – IGOs), autorități locale și sectorul privat”³.

Acest prim pas, constând în integrarea operațiilor terestre în cadrul acțiunii unificate sau abordării comprehensive, reprezintă puntea de legătură dintre angajarea tradițională a operațiilor și cea multidomenii. Prin urmare un element esențial în rezolvarea acestui puzzle al abordării multidomenii este cel al operațiilor multidomenii (*Multi-Domain Operations – MDO*), definite în literatura militară de specialitate ca „operații desfășurate de-a lungul mai multor domenii și spații contestate pentru a depăși punctele tari ale adversarului (inamicului) prin rezolvarea dilemelor operative și/sau tactice, aplicând combinat postura forței calibrate, formațiuni multidomenii și convergența în timp și spațiu a capacităților din cadrul domeniilor, mediilor și funcțiilor pentru a atinge obiectivele operative și tactice”⁴. Analizând definiția anterioară, se constată inserția unor noțiuni cheie, cum sunt cele evidențiate în Tabelul nr. 1.

Alături de aceste concepte asociate abordării multidomenii, un alt termen folosit este cel al

Tabelul nr. 1

TERMENI NECESARI ÎNȚELEGERII MDO

Termeni	Semnificație
<i>postura forței calibrate</i>	„combinarea capacității, capabilității, poziției și abilității de a manevra pe distanțe strategice” ⁵
<i>formațiuni multidomenii</i>	„dispun de combinarea capacității, capabilității și rezistenței care generează reziliența necesară operării în cadrul domeniilor multiple ... pot conduce manevra independent, angaja focul platformelor diferitelor domenii și maximiza potențialul uman” ⁶
<i>convergența capacităților multidomenii</i>	„integrarea rapidă și continuă a capabilităților din toate domeniile, EMS și mediul informațional care optimizează efectele pentru a depăși inamicul prin intermediul sinergiei dintre domenii și formele multiple de atac” ⁷ ; EMS se referă la spectrul electromagnetic

bătăliei multidomenii (*Multi-Domain Battle – MDB*), formalizat de armata SUA ca soluție a obținerii avantajelor operaționale în desfășurarea operațiilor Forțelor Terestre. Constând în „convergența capacităților pentru a crea ferestre de avantaj (adesea temporare) de-a lungul domeniilor multiple și zonelor contestate pe toată adâncimea spațiului de luptă pentru obținerea, menținerea și exploatarea inițiativei, înfrângerea inamicului și îndeplinirea obiectivelor militare”⁷⁸, acest termen este introdus pentru a resuscita abilitatea structurilor Forțelor Terestre de a manevra și de a genera efecte multidirecționale, interconectate în vederea creării și exploatării oportunităților operaționale atât la nivel strategic, cât mai ales la cele operativ și tactic.

Prin urmare, corelând toate aceste concepte și transpunându-le asupra strategiei curente de abordare a operațiilor militare (exercitarea funcțiilor de luptă), se poate concluziona faptul că abordarea multidomenii a operațiilor Forțelor Terestre presupune augmentarea puterii de luptă a structurilor organice prin integrarea capacităților din domenii variate, cum sunt cele de tip întrunit, dar mai ales cu caracter interagenții, interguvernamental și multinațional (*Joint, Interagency, Intergovernmental, Multinational – JIIM*). Grafic, abordarea multidomenii în cadrul Forțelor Terestre este evidențiată în Figura 1.

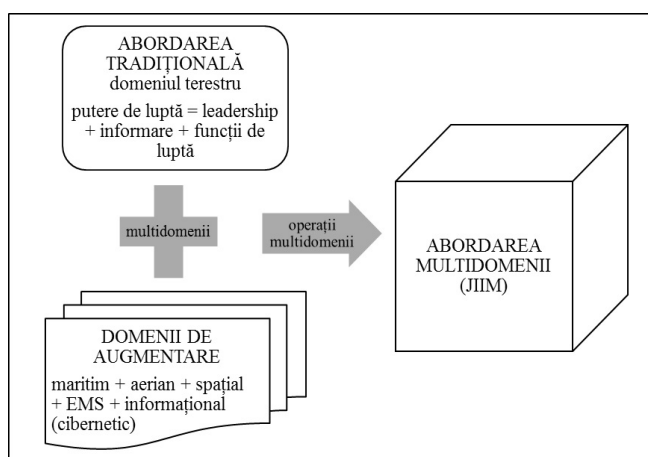

Figura 1 Abordarea multidomenii în cadrul Forțelor Terestre

(Concepția autorului)

Problema care se conturează se poate rezuma la optimizarea abordării tradiționale a operației și nicidecum la renunțarea întrebuirii acesteia, întrucât abordarea multidomenii a operațiilor Forțelor Terestre ar trebui înțeleasă ca o versiune optimizată a modalității tradiționale, prin integrarea

în cadrul acesteia a capacităților din domenii variate pentru maximizarea efectelor.

Atribute la nivelul comandanților, statelor majore și structurilor subordonate

Cu siguranță, întrebuiră abordării multidomenii de către Forțele Terestre determină o serie de implicații la nivelul structurilor militare dedicate. În Figura 2 sunt evidențiate câteva atribute critice ale abordării multidomenii, amprentând comandantul, statul major (*Headquarter – HQ*) și structurile subordonate. În ceea ce privește strategia dezvoltării abordării multidomenii a operațiilor Forțele Terestre, aceasta presupune dezvoltarea integrală a atributelor critice minimale, absența unuia dintre cele trei afectând negativ aplicarea acesteia sau, într-o situație mult mai nefericită, generând imposibilitatea angajării acesteia în operațiile militare specifice.

Primul atribut, mentalitatea strategică, odată dezvoltat, va furniza acea „capacitate de a face față cu succes schimbării și ambiguității prin crearea unui scop comun și alinierea structurilor, susținute de formularea și implementarea solidă a strategiei”⁷⁹. În contextul operațiilor militare, mentalitatea strategică nu vizează comandanții strategici, întrucât această cerință reprezintă deja un atribut al acestora, ci mai degrabă pe cei care

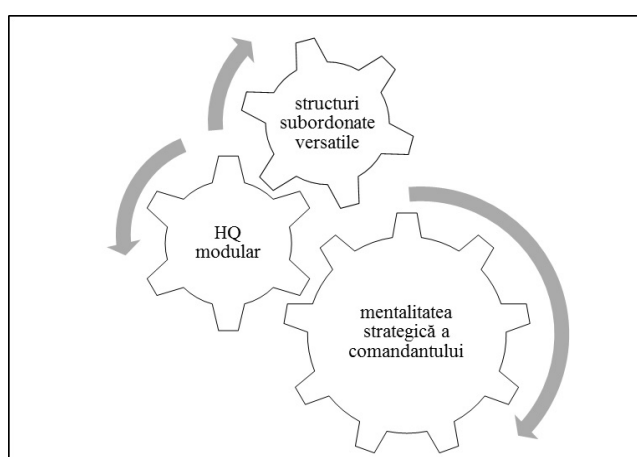

Figura 2 Atribute minimale ale abordării multidomenii pentru Forțele Terestre

(Concepția autorului)

activează în cadrul structurilor de nivel operativ și, în special, tactic. Exemplificând pentru nivelul tactic, gândirea strategică oferă unui comandant de brigadă, chiar și de batalion, descifrarea cu ușurință a contextelor operaționale specifice nivelurilor operativ și strategic, pe baza înțelegerii imaginii

operaționale comune (*Common Operational Picture – COP*). În acest fel, comandantul tactic va dispune de abilitatea de a lua decizii sonore, a căror aplicare să producă efecte de ordinul al doilea sau chiar al treilea.

Următorul atribut, modularitatea HQ-ului, presupune augmentarea acestuia cu structuri și cu personal din domenii diferite (arme/specializări, categorii de forțe, ministere, organizații civile etc.) în raport cu analiza misiunii, astfel încât HQ-ul să devină mult mai robust, în măsură să coreleze și să desfășoare activități și sarcini multidomenii.

Implicații operaționale pentru Forțele Terestre

La nivelul Forțelor Terestre SUA, transpunerea în realitate a MDO se răsfrânge asupra posibilităților amplificate de manevră și suport operațional (*Operational Support – OS*) în cele trei planuri ale operațiilor militare: strategic, operativ, tactic (Tabelul nr. 2).

Așa după cum se poate observa, datele prezentate gravitează în jurul nivelului tactic al operațiilor Forțelor Terestre SUA. Prin urmare, întrebunțând capabilitățile MDO, structurile terestre tactice pot realiza manevra pe o distanță

Tabelul nr. 2

POSSIBILITĂȚI DE MANEVRĂ/OS PRIN ÎNTREBUNȚAREA MDO – FORȚELE TERESTRE SUA¹¹

Niveluri operaționale	Manevră	OS	Capabilități MDO
strategic	-	> 5.000 km	terestre, aeriene, maritime, spațiale, EMS, informaționale (cibernetice)
operativ	-	> 1.500 km	
tactic	> 200 km	> 500 km	

Augmentarea HQ-ului, în sensul dezvoltării modularității acestuia, se poate realiza fie sub forma integrării în organica specifică a structurilor și personalului vizat, fie prin strânsa cooperare interdepartamentală sau interinstituțională, dacă prima formă nu poate fi la îndemână.

Ultimul atribut evidențiat în figura de mai sus, versatilitatea structurilor subordonate, reprezintă un efect primar al modularității și se referă la „abilitatea fizică și structurală de a realiza mai multe funcții”¹⁰. Prin urmare, în cadrul abordării multidomenii, forțele subordonate versatile vor putea desfășura simultan și/sau succesiv activități multiple în medii diversificate pentru realizarea sarcinilor și efectelor urmărite. O soluție privind dezvoltarea versatilității forțelor este cea a organizării acestora sub forma grupurilor de luptă (*Battle Group – BG*), în raport cu cerințele misiunii și cu natura CJOA/JOA/AO.

În consecință, dezvoltarea acestor atribute reprezintă un pas esențial al abordării multidomenii, depinzând în mare măsură și de dezvoltarea celorlalte capabilități adiționale. Pe aceste considerente și având cadrul necesar formalizat, se poate aprecia faptul că, *cu cât atributele minimale vor fi mai dezvoltate, cu atât probabilitatea întrebunțării abordării multidomenii în cadrul operațiilor Forțelor Terestre va fi mai ridicată.*

mult mai mare (200 km), fiind sub acoperirea OS-ului tactic, operativ și strategic, conform valorilor din Tabelul nr. 2. Pe de altă parte, informațiile de mai sus sunt aplicabile armatei USA, dar datorită faptului că aceasta reprezintă armata unui stat membru al NATO, ar trebui luate în considerare din perspectiva acțiunii militare comune, presupunând coagularea, în prealabil, a unor structuri militare multinaționale în context de alianță.

În ceea ce privește perspectiva implementării MDO la nivel național, aceasta determină, în primul rând, ajustarea valorilor din tabelul de mai sus, în raport cu perspectivele dezvoltării capabilităților Forțelor Terestre și ale Armatei României. Mai mult, sunt necesare ajustări ale doctrinei și strategiilor operaționale care vor amprenta tehnicile, tacticile și procedurile (*Techniques, Tactics, Procedures – TTP*) întrebunțate de către diferitele structuri militare din configurația Forțelor Terestre.

Cel mai probabil, pentru atingerea stărilor finale dorite (*Desired End State – DES*), principiul abordării multidomenii a Forțelor Terestre naționale este cel transpus în Figura 3.

Se observă că agenții finali ai acțiunii vor fi reprezentați de structurile militare tactice cu caracter modular (*Modular Tactical Military Structures – MTMS*). În ceea ce privește modularitatea forței,

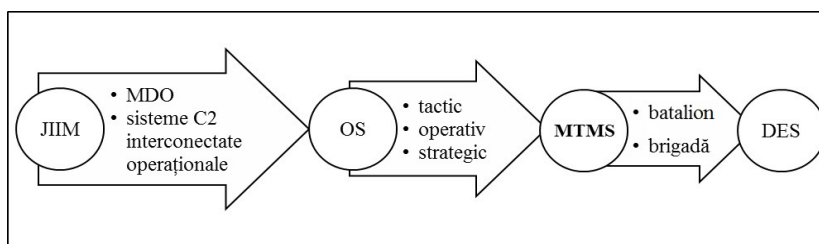

Figura 3 Principiul operațional al abordării multidomenii în Forțele Terestre
(Concepția autorului)

aceasta este esențială angajării MDO, deoarece, în primul rând, permite modelarea forței în raport cu cerințele operaționale și analiza misiunii, iar în al doilea rând asigură abilitatea elementelor organice de a fi „interschimbabile, expandabile și adaptabile ...”¹².

În context operațional, toate aceste efecte ale modularității sunt generate de schimbările survenite în derularea procesului operației, asigurând structurilor și elementelor de angajare capacități amplificate de acțiune, reacție și contraacțiune pentru combaterea amenințărilor sau fructificarea situațiilor avantajoase apărute în dinamica operației militare.

În linii mari, interconectivitatea și sinergia domeniilor specifice JIIM, acoperind întregul spectru al operațiilor, va genera OS-ul strategic, operativ și tactic, în măsură să asigure suplimentarea suficientă a puterii de luptă la nivelul MTMS. Pe timpul operațiilor militare, MTMS poate beneficia de efectele relaționării JIIM fie în mod indirect prin intermediul eșaloanelor superioare, fie direct, în situații decizionale culminante, când asigurarea oportună a OS-ului critic poate face diferența.

Concluzii

Aspectele evidențiate în cadrul acestui articol au fundamentat conștientizarea și înțelegerea unor posibilități de adaptare operațională a Forțelor Terestre la cerințele contextelor operaționale. În ceea ce privește soluția propusă, cea a abordării multidomenii, aceasta aduce, ca element de noutate, redimensionarea puterii de luptă a MTMS prin catalizarea elementelor specifice, întrebunțând capabilitățile tuturor spectrelor mediului operațional, care, odată corelate, vor da naștere MDO sau MDB. Astfel, în context operațional, beneficiind de OS multieșalon și multispectral, MTMS va întrebunța funcții cheie semnificativ augmentate în ceea ce privește atât descoperirea, fixarea și lovirea inamicului, cât mai ales exploatarea succesului.

De asemenea, rezolvarea problematicei expuse, prin caracterul absolut de noutate și extrem de complex, transcende modalitățile de gândire liniară, solicitând abordări teoretico-praxiologice în orizonturi de referință neliniare, așa cum este estimată și fizionomia mediului operațional. Astfel, în sensul abordării multidomenii, după cum am văzut, acest principiu se răsfrânge mult mai pregnant asupra agenților operațiilor militare și, în special, asupra comandanților, cei mai solicitați fiind cei de ordin tactic, deoarece aplicarea gândirii strategice este mult mai dificilă pentru structurile militare de angajare situate la nivelul operațional primar, cum este cel tactic. Având vizualizare operațională integratoare (strategic, operativ, tactic), pe baza înțelegerii COP-ului multinivel, comandanții MTMS vor putea furniza decizii oportune pentru asigurarea condițiilor necesare forțelor subordonate în obținerea performanței acționale.

Pe de altă parte, formarea și dezvoltarea abordării multidomenii în cadrul Forțelor Terestre nu se pot rezolva doar prin formalizarea principiilor și TTP-urilor în cadrul doctrinelor și strategiilor operaționale specifice, cu toate că aceasta se constituie ca fază inițială a întregului proces. Odată ce faza inițială a fost parcursă, efortul se va axa pe coagularea cunoștințelor, deprinderilor și abilităților MDO la nivelul personalului MTMS, un aport considerabil revenind planificării, respectiv desfășurării exercițiilor cu caracter JIIM, ale căror scenarii vor trebui să asigure forței simulate suficiente contexte acționale în toate sferile mediului operațional. Pentru ca acest deziderat să devină realitate, sunt necesare reconfigurări organizaționale ale structurilor militare terestre, în ceea ce privește organica comandamentului și forțelor subordonate.

Mai mult, cu toate că subiectul acestei cercetări a vizat doar Forțele Terestre, în sensul formalizării și dezvoltării coerente a abordării multidomenii, eforturi similare ar trebui depuse și

de către celelalte categorii de forțe, ministere sau alte entități implicate. Numai în acest fel efortul colectiv al structurilor implicate va garanta formarea unei mentalități întrunite, interdepartamentale, interguvernamentale și/sau multinaționale care să asigure transpunerea în operație a principiilor evidențiate. Cu alte cuvinte, ar trebui definită o concepție unitară privind abordarea multidomenii, care să fie acceptată de toate părțile implicate. În acest sens, este necesară desfășurarea unor grupuri de lucru la care să participe specialiști din toate domeniile menționate.

În final, se poate concluziona faptul că abordarea operației prin angajarea capacităților multidomenii nu numai că se constituie ca imperativ al adaptării operaționale a Forțelor Terestre la cerințele NATO, ci poate reprezenta și o strategie operațională națională, a cărei aplicabilitate pe termen mediu și lung să asigure obținerea efectelor letale/nonletale în cele mai amprentate contexte operaționale de manifestare a caracteristicilor VUCA, așa cum este considerat și cel al pandemiei COVID-19.

NOTE:

1 Norman M Wade, *BSS5 SMARTbook: The Battle Staff – Leading, Planning & Conducting Military Operations*, Florida, 2015, pp. 1-22.

2 *** ADRP 3-0, *Operations*, Headquarters, Departement of the Army, Washington DC, October 2017, p. 1-4.

3 *** AJP-3.2, *Allied Joint Doctrine for Land Operations*, edition A, version 1, NATO Standardiation Office (NSO), 2016, p. 1-6.

4 *** TRADOC Pamphlet 525-3-1, *The U.S. Army in Multi-Domain Operations 2028*, December 2018, p. GL-7.

5 *Ibidem*, p. 17.

6 *Ibidem*, p. 19.

7 *Ibidem*, p. 20.

8 *** US Army TRADOC, *Multi-Domain Battle: Evolution of Combined Arms for the 21st Century 2025-2040*, Version 1.0, December 2017, p. 77.

9 Paige Kelly, Emily Livorsi, Ron Magnus, ”Interpreting the Future: The Value of Strategic Thinking”, *Quarterly FMI*, Issue One, March 2015, p. 11.

10 *** Army Doctrine Publication (AC 71940), *Land Operations*, Headquarters Field Army, Land Warfare Development Centre, Imber Road, Warminster, 2017, p. 1A-3.

11 *** TRADOC Pamphlet 525-3-1, *The U.S. Army in Multi-Domain Operations 2028*, December 2018, p. 7.

12 Stuart E. Johnson, John E. Peters, Karin E. Kitchens, Aaron Martin, Jordan R. Fischbach, *A Review of the Army’s Modular Force Structure*, RAND National Defence Research Institute, Santa Monica, California, 2012, p. 7.

BIBLIOGRAFIE

*** ADRP 3-0, *Operations*, Headquarters, Departement of the Army, Washington DC, October 2017.

*** AJP-3.2, *Allied Joint Doctrine for Land Operations*, edition A, version 1, NATO Standardiation Office (NSO), 2016.

*** Army Doctrine Publication (AC 71940), *Land Operations*, Headquarters Field Army, Land Warfare Development Centre, Imber Road, Warminster, 2017.

*** TRADOC Pamphlet 525-3-1, *The U.S. Army in Multi-Domain Operations 2028*, December 2018.

*** US Army TRADOC, *Multi-Domain Battle: Evolution of Combined Arms for the 21st Century 2025-2040*, Version 1.0, December 2017.

Johnson E. Stuart, Peters E. John, Kitchens E. Karin, Martin L. Aaron, Fischbach R. Jordan, *A Review of the Army’s Modular Force Structure*, RAND National Defense Research Institute, Santa Monica, California, 2012.

Kelly Paige, Livorsi Emily, Magnus Ron, ”Interpreting the Future: The Value of Strategic Thinking”, *Quarterly FMI*, Issue One, March 2015.

Wade M. Norman, *BSS5 SMARTbook: The Battle Staff – Leading, Planning & Conducting Military Operations*, Florida, 2015.